

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Feljelenti minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.

Eszközöltés és kiadóhivatal,
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A kiadóhivatalban kértok visszaadásra
vagy megőrzésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes adatok ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 21.

Szünet a politikában.

(V. I.) A mióta a parlament kapui becsukódtak, a lázas érdeklődés csappant és minden jel arra mutat, hogy a politika kissé háttérbe szorult. Talán el is felejtették, hogy politika is van a világon, ha a régi kormányok átvedlett s a radikális mezét magára öltő sajtó organumok olyan nagy ribilitót nem csinálnának az új ellenzék szervezéséből.

A mióta Eötvös az erzsébetvárosi mandátumot megkapta, azóta mindennap az egyszéres parlamenti ellenzék meglepetésén fáradoznak. Ugy mondják — t. i. ők, — hogy a tábor nőttön nő s hogy a »radikális, demokrata 48-as« följárta zászló alatt ősszel a parlament küzdő porondján fölveszik a harcot a nemzeti kormányval. Természetes, hogy a mozgalom élén a magukat mellőzötteknek érező Vázsonyi és Eötvös állanak. Egyik a radikális demokrata, másik a 48-as s végeredmény az lesz, hogy ezt a bélyeget a nemzeti színű lobogónak csak a felső színére, a symbolumra fogják rányomni. A másik két szint pedig mellőzik. A szervezkedés egyelőre a háromszínű zászló alatt történik, hogy ettől áthatva minél többen tömörüljenek a táborba.

Ez történik most a parlament falain

kivül s ebből a még meg nem alakult, de már is a radikális demokrata 48-as ellenzéki párt szolgálatába szegődött sajtó organumok a fővárosban, ép úgy mint a vidéken elhangozt sirjuktól való feltámasztásukat remélik.

Mi nem bánjuk, ha ellenzék lesz. Mert minden parlamentben lenni kell ellenzéknek, a mely a szükséghez képest ellenőrzést gyakoroljon.

Csakhogy a Vázsonyi és Eötvös fejével dolgozó párt bele szeret a már jelentkezett, de számba alig vehető nemzetiségi ellenzékbe. S mikor látni fogják, hogy a nemzeti kormány működését irányásu meg nem változtathatják, mert az nem lesz hajlandó az ő malmukra hajtani a vizet, akkor a szerelmesek összeházasodnak, hogy így — keressenek a kákan csomót.

A míg a fővárosban nyaralók az ellenzék megalakulásán hangos szóval, de kevés eredménnyel fáradoznak, addig az egyes miniszteriumokban néma csendben folyik a lázas munka.

Pedig ennek a munkának nagyobb propagandát lehetne verni, mint az ellenzéknek, mert ennek a munkának komoly törekvései a nemzeti állam kialakulását célozzák.

A miniszterelnök a kiegyezési tárgyalásokat készíti elő. Nehéz munka ez, mert a két kormánynak a főkérdések tekintetében tisztába kell jönni egymás

álláspontjával, hogy az eltérések majd kiegyenlíthetők legyenek.

A belügyminiszteriumban a közigazgatás reformálásával foglalkoznak. A miniszter álláspontja ebben a kérdésben az, hogy a megyei autonómiát, amely az abszolutizmus ellen alkalmas fegyvernek bizonyult, ezt teljes alkotmánybiztosítékkal kell felruházni, mert a multban az alkotmánybiztosítékok vagy teljesen hiányoztak vagy pedig gyengének mutatkoztak. Ezek a javaslatok mindjárt a parlament megnyitása után tárgyalás alá kerülnek.

Ugyancsak most készül az előbbi javaslatok mellett a választói jog reformjáról, a gyülekezési jogról és az egyesülés szabadságáról szóló javaslat is. Ezt a nehéz munkát azonban aligha fejezik be az ősz folyamán.

A kereskedelmi és pénzügyminiszteriumokban a kiegyezésbe vágó kérdéseken dolgoznak.

Az igazságügyminiszteriumban dolgoz ad a sajtóügyi reform is. A közoktatásügyi miniszteriumban előkészületek történnek az iskolaügyek hathatós fejlesztésére.

A jövő évi költségvetés már készen van. Ez a költségvetés fogja igazán visszatükrözni a nemzeti kormány terveit. Előreláthatólag széles keretben indul meg ősszel a költségvetési vita.

És míg a miniszteriumokban a fenti nagyjában vázolt törekvéseken serényen

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Megszentelt hazaszeretet.

— Egyházi beszéd Szent István király ünnepén, Bécsben mondotta: **dr Vuoskios Gyula.** —

„Ime én elküldöm angyalomat, ki előtted menjen és megőrizzen az úton és bevigyen azon helyre, melyet készítettem.“

Mózes II. könyve, 23. 20.

Viri Fratres!

Atyámfiai, férfiak!

Magyar Keresztény Véreim!

Messze földről, a magyar haza keleti részéről, Szent László városából jöttem ide, idegenbe, közéték, véreim, magyar keresztény testvéreim közé, hirdetni e felséges nemzeti ünnepen, mely megdobbantja a magyar szívet a haza határain túl is, hirdetni első királyunknak, nemzetünk apostolának, *Szent István* király és hitvallónak soha el nem múló dicsőségét.

Aki koronát szerzett országának, alkotmányt adott nemzetének s elvezette népét Krisztus hitéhez, az erkölcsi és anyagi művelődés és haladásnak kiapadhatatlan forrásához, az méltán számíthat nemzete hálájára, annak emlékét el nem mossa az idő, sőt borús és derűs napokban, jó és balszerencse közt visszajár emlékéhez

népe, hogy erőt merítsen abból újabb küzdelemre, újabb szenvedésre, újabb diadalra.

Mikor a magyar haza fennállásának ezredik esztendejét ünnepelte, hálával emlékezett meg arról, kinek Isten után fennmaradását köszönheti s törvénybe ígatta, hogy történelmünknek egyik kiváló nevezetességű helyén, a művészi szépségben megújult budavári Halászbástyán, méltó emléket emel első apostoli királyának.

Ez a magasztos emlékmű az idén készült el. Három hónappal ezelőtt leplezték le, felséges apostoli királyunk, új kormányunk s a törvényhozás két házának jelenlétében.

Felséges Urunknak első tanácsosa, az új kormányunk elnöke, ott, a történelmi emlékü Halászbástya tövében, első szent királyunk monumentális szobra előtt állva, tekintetét az előtte elterülő viruló fővárosra s a mögötte kezdődő nagy rónaságra, a magyar haza szívére vetve, egy ország hálás népének nevében fenkölt szavakkal méltatá Szent Istvánnak felejtetetlen érdemeit:

„Ő hagyta ránk a szent koronát, állami összetartozandóságunk, alkotmányos monarchiánk, királyhűségünk áhitattal őrzött szimbólumát; ő állapította meg államunknak sokban ma is fennálló beosztását, megyei rendszerünket, hogy biztosítsa népének boldogságát, erejének helyes tagozatokban való kihasználását és az állami rendnek megővését; ő térítette nemzetét a keresztény vallásra, hogy az élőhit soha ki nem alvó bizodalomával vezesse az erkölcs és a művelődés biztosösvényeire; ő irányította

népét Keletről Nyugotnak, hogy a modern civilizáció világában biztosítsa haladását; s ő volt az, aki az isteni ihletől áthatott diplomata előrelátásával szakított korának szokásaival és nem valamely földi hatalmasságnak, hanem égbe emelkedő tekintettel magának az isteni Anyának ajánlotta fel országát, hogy égi hatalmakba s az önerejébe vetett bizodalomra tanítsa nemzetét.“²

Ez a magasztos ünnep, Szent István szobrának a leleplezése, az első derűs nap volt hosszú, borongós idők után. Nemcsak Szent István dicsősége ragyogott új fényben, nemcsak a nemzetnek iránta táplált tisztelete és kegyelete gyuladt új lángra szobránál, hanem egyuttal újabb fénysugár vetődött Szent István koronájára s újabb erővel tört fel nemzete szívéből a hagyományos hűség és ragaszkodás koronás utódja iránt.

Intés ez arra, hogy jó- és balsorsban rendületlenül ragaszkodjunk Szent István koronájához, Szent István koronás utódjához, Szent István alkotmányához, de legyünk egyuttal hívek másban is Szent István szelleméhez, legyünk hűséges követői Szent István erényeinek.

Szent István erényei közül elmélkedésünk tárgyává e ritka szép alkalomra azt választottam, amelyre oly nagy szükség van ma oda-bent az országban és az idegenben élő magyaroknál egyaránt, a *hazaszeretetet*, melyet első szent királyunk oly felséges módon gyakorolt, hogy

² Wekerle Sándor miniszterelnök beszéde a Szent István szobor leleplezésénél 1906. máj. 21.

¹ Apostolok cselekedete, 2. 29.

dolgoznak, addig a képviselők legnagyobb-része visszavonul a politikai élettől, míg a kisebb rész, az elégedetlenek a fővárosban és a magyar lakta vidékeken konkolyt hintenek, a periferiákon pedig a nemzetiségiek azt a hitet terjesztik, hogy a sérelmeket ők feltétlenül orvosolni fogják.

Hogy tehát a politikában szünet volna, az csak látszólagos. A komoly politikai munkálatok a miniszteriumokban folynak. De hogy a nyárnak is meg leszen a maga fontos szenzációja, amelyről heteken keresztül lehessen beszélni — azzá avatják az ellenzék szervezkedését.

Az önálló magyar jegybank. Az országos magyar kereskedelmi egyesület az önálló magyar jegybank felállítására tárgyában a pénzügyminiszterhez memorandumot intézett, melyben a többi között a következőket mondja:

A miniszter indítson haladéktalanul előkészületi lépéseket akként, hogy az önálló magyar jegybank tevékenységét az 1910. év végével megkezdhesse. Az önálló magyar bankra jóval előbb van már szükségünk, mintsem az önálló vámterület tényleg életbe lépne. Gazdasági önállóságunknak tudvalevőleg egyik legnagyobb akadálya, hogy hitelviszonyaink szempontjából tulságosan függőben vagyunk Ausztriától.

Panasz Eötvös mandátuma ellen. A budapest-erzsébetvárosi függetlenségi és 48-as párt tegnap este értekezletet tartott, amelyen az Eötvös Károly mandátuma ellen a képviselőházhoz beadandó panaszt vitatta meg.

Arany jubileum a Kath. Legényegyletekben.

— Első nap. —

A Budapesti Központi Katholikus Legényegylet arany jubileumára tömegesen mentek fel az ország különböző részeiből székesfő-

városunkba hosszú egymásutánban berobogó vonatokon az egyesületi tagok. A Szent István első magyar király ünnepére igyekvő jó magyar lélektől sugárzó arcu utasokkal együtt oly torlódást okoztak az egyes állomásoknál, hogy késedelmet szenvedtek a miskolci, aradi, kassai és nagyvárad-debreceni vonatok.

Ötven egyesület képviselője érkezett meg. A magyar egyesületek mellett ott voltak a külföldi egyesület küldöttei is. A külföldi testvéregyesületek közül részt vettek a budapesti jubileumon a bécsi, müncheni, kölni, mainzi, badeni egyesületek.

Az egyleti helyiség palotájának lépcsőházában zászlóerdő integet a belépő felé.

A jubileumon képviseltették magukat a következő egyletek:

A kassai ker. munkás-egylet, a kassai gyöngyösi, kalocsai, németabonyi, kecskeméti, nagyvárad, csornai, ó-budai, soproni, paksi, kallovitzi, beszterbányai, pécsi, a központi régi és új, a székesfehérvári, müncheni, nagyszombati, wiener-neustadti, badeni, nagyszombati, komáromi, apatini, egri, bajai, zentai, szabadkai, nyitrai, nagykanizsai, kapuvári, battaszéki mainzi, grushai a kölni, stájeri és bajor katolikus legényegyletek.

Az egyletek küldötteinek ismerkedési estéje 18-án, szombaton folyt le. A kedélyes hangulatot ünnepélyessé emelte a felszólalások közvetlen bensősége. Elsőnek Schieffer központi elnök szólalt fel. Előbb a magyar, azután a külföldi egyesületeket üdvözölte, melyre Michele a bécsi egylet elnöke, méltatta a legényegyletek céljait. Ezután a müncheni elnök a következőket mondta:

Az 5 évvel ezelőtt tartott müncheni jubileumon Schieffer nagyszabású deputációval jelent meg a magyarországi egyletekkel egyetemben. Ezt a megemlékezést óhajtja a Müncheni egylet viszonzni, midőn csinos csokorba kötött emlékszállagot nyújt át a müncheni egylet kék-fehér, s a pápa arany-ezüst színeivel, mely színek a müncheni egylet szeretetére és az egyházzal való összetartásra emlékeztessenek. A kölni egyesület fehér selyem szalagot nyújt át.

A szállagok átnyújtása után Erdély a köz-

ponti legényegylet igazgatója válaszolt az előtte szólottaknak:

München és Köln szallagját magyar nemzeti egyleteink iránt való tisztelet, szeretet és hódolat nyilvánításának tarja, miért is az elnök szavai után zengetes magyar nyelvünkön is kiált a testvér anyaegyesületeknek háromszoros éljent!

Schieffer elnök bemutatta a müncheni katolikus legényegylet magyar tagjainak csoportképét, kik ezzel egyetemben testvéries üdvözlőket küldtek honfitársaiknak.

Aba János a kassai keresztény szociális egyesület elnöke tartott rövid beszédet, melyben a keresztény iparos ifjúság lelkesedésétől a ker. egyesületek és a magyar haza jövőjének boldogítását várja. Az az ifjúság, mely a mai korban, kereszténynek és magyarnak meri vallani magát — ugymond — az fogja ismerni az Isten és magyar haza iránt való kötelességet. Erre a hazafias keresztény ifjúságra kívánja Isten áldását.

A jubileum második napján, 19-én az egyesületek küldöttei már kora reggel gyülekeztek a Rottenbiller-utcai egyleti ház előtt, hol sorrendbe állva háromnegyed óráig tartó impozáns felvonulással a Kerepesi-úton, Károly-és Váci-köruton át épen fél kilenc órára a Szent István Bazilikába értek. Alig foglalta el helyét a menet a gyönyörű bazilikában, megérkezett Várossy Gyula, kalocsai érsek, a katolikus legényegyletek országos szövetségének védnöke, kit a központi egylet dalárdájának »Ecce sacerdos«-a fogadott. Az egész ünnepélyes szentmise alatt remekül énekelte a 60 tagból álló egyleti dalárda a szentmise részeinek beléteit. Az ünnepélyes szentmiseáldozat bemutatása előtt, melyet Várossy érsek a katolikus legényegyletek elnökei és igazgatóiból alakított teljes assistenciával celebrált, szentbeszéd hangzott el a fényes bazilika boltívei alatt egybegyűltek előtt.

A kassai s. püspök helyett Várady Árpád v. püspök lépett a szószékre.

A mi ünnepünk a munka ünnepe. A munka jelszava lelkesíti századunkat. Mi azonban nem mindentéle munkát ünnepelünk. Afrika mélyén verejtékes munka állította az évezredek piramisokat. De ehhez a munkához sok ember rabszolgasága fűződik. Nem ilyen munkát ünnepelünk mi. Az imádságos munka az, miért

kilenc század múltán is felemelő, magasztos példaképül szolgálhat mindnyájunknak.

Szent István közbenjárására adjon Isten erőt gyenge ajkainknak, hogy szívetekben is ápoljam a haza-szeretet szent tüzét s első szent királyunk példájának követésére sikerrel buzdítsalak.

I.

A haza nem az a föld, melyet nomád-népek sátorfái mérnek, melyet nyájaik patái feltűrnak, hanem a haza az a föld, mely otthonunk, melyhez életünk tapad; az a föld, mely bennünket születni látott, atyáink vére és laka, szüleink szeretete, gyermekségünk emléke, hagyományunk, törvényünk, szokásunk, szabadságunk, történelmünk és vallásunk. A nemzet pedig nem laza néptömeg, hanem egyetérző, rokon nép; egyézés, egy törekvés, egy élet.

Az a föld, melyet Árpádnak hadai elfoglaltak, még nem volt haza, a rokon törzsek még nem képezték nemzetet.

Azt a földet Szent István tette hazává. Ő szegezte oda Árpád népét Krisztus keresztjével. Az a kereszt lett mentő horgonya a népek nagy viharában s ezernyi rázkódtatások között sem engedte elsodortatni önnét. A kereszt hozta meg a magyar népnek a béke áldásait. A kereszt lett tengelye a magyar műveltségnek; ahová a keresztet fűzték, ott templomok, iskolák, házak és műhelyek emelkedtek. Amint Szent István tette a kereszténység által igazán hazánkká a Duna Tisza földjét, úgy az a szent korona, mit Szent István szerzett, olvasztotta össze egy nemzeté a rokon néptörzseket s az általuk meg hódított népeket.

Akkor nyert tulajdonképpen hazát a magyar nép, mikor az örök haza vágya megszentelte a röggöt lábai alatt s azt a nemesbülő lélek érzelmével, a kar munkájával, az élet emlékeivel a nemzet számára lefoglalta; azóta lett az a föld haza, mely ápol s eltakar; azóta lett drága, hogy nagy emlékeink hozzáfűződtek; azóta édes, hogy keserveink hozzátapadtak; azóta szent, hogy könyeink harmatával s vérünk áradatával öntöztük.

Ennek a hazának szeretetében és szolgálatában az volt az első, aki a pusztai földből hazát alkotott, maga Szent István. Szívének minden dobbanása, lelkének minden gondolata hazájáé volt. Szolgált hazáját békében áldásos alkotásokkal, szolgált háborúban karddal, melyet vitézül forgatott. Hazáját, alkotásait kész volt megvédeni akár belső, akár külső ellenség ellen, kész volt megvédeni saját életének feláldozásával is. Nemcsak lázadó alattvalóival, a pogány magyarokkal szemben volt bátor és szerencsés harcos, hanem ugyanolyan erővel verte vissza a bolgárok, kunok és bessenyők betörő hadait s a nyugtalanító szomszédok a morvák és lengyelek seregeit; sőt vitézül megállotta helyét a már akkor hatalmas és országunk függetlenségét fenyegető német császárral szemben is, kit békére kényszerített. Uralkodásának java részét a csatamezőn folytonos háború közt töltötte. Méltán írhatta Imre fiának: „Te még gyerek vagy, vankosokon pihenő, mindenféle örömk-

* Prohászka Ottokár. Gondolatok a századvégi hódolatnak és a magyar katolicizmus 900 éves jubileumának ünnepére. Budapest, 1900. 63. l.

ben táplált növekedő, s nem volt részed oly sok fáradságos hadjáratban s annyiféle nemzet-támadásban, mint aminőkben egész életemet töltöttem“.

Háboruinak meg is volt az eredménye: az országnak darabokra hullni készülő részeit összefűzte, a belső viszálykodásokat megszüntette s a külső ellenségek ellen az általa egységessé tett Magyarországot megvédelmezte.⁴

K. A! Ha Szent Istvánnak e felséges példájától a mai magyarokra vetjük tekintetünket, nem kell-e szégyenelni magunkat miattuk?

Ma már a féktelen és lelketlen igazgatók következtében a magyar nemzetnek légrégebb és legértékesebb eleme, az alföldi fajmagyar nép is meg vanmételyezve a nemzetközi fel-forgató eszmékkel. Közülük is sokan már csupán földrajzi fogalomnak tekintik a hazát; azt a pogány elvet vallják és hirdetik, hogy „ubi bene, ibi patria“: ahol nagyobb kenyeret adnak, ott a haza és bár ezer szent kötelék fűzi őket az őseink vérével áztatott, őseink haló porával, hagyományával és emlékeivel megszentelt földhöz, könnyelműen széttépik e kötelékeket és túl az óceánon keresnek új hazát.

Még nagyobb baj, hogy a polgároknak egy másik nagy része, ha nem is vallja nyíltan hazátlan nemzetköziség eszméit, de a haza, a társadalom szolgálatában nem a közjót, hanem az önérdeket, a hasznot tartja szemel előtt. A haza önzetlen szolgálata, a hazaszeretettől hozott felséges áldozatok — szerintük beteges

* Karácsonyi János. Szent István király élete. Budapest 1904. 28. l.

lelkessülünk, mi feszíti izmainkat. Az a munka eszményképünk, mely Istenért történik. Az ilyen munka vezeti az embert Istentől rendelt célunkhoz és méltányolja a munkások embri voltát. Ma előtérben áll a munkások és munkaadók kérdése. A kath. legényegyletek régen küzdenek a tisztességes munka érdekében. Csak ez a munka képes a munkást előre vinni s szolgálni a magyar haza felvirágzására. Első dolog mindenesetre a szakképzettség megszerzése, a másik éppen oly főbenjáró dolog, hogy a munkásság ne üljön fel saját érdekeit károsító, kereszténytelen és hazafiatlan jelszavaknak, melyek nem nekik adóznak, bár bőven fizetik az adófilléretet. Tudni kell a Krisztus szavait, hogy szegények mindig lesznek köztetek s ez állapotot a ker. önmegtartózkodás mellett is lehet és kell is a munkásosztálynak segíteni.

De ehhez igazságosság és belátás kell. Javítani minden vonalomban a munkásosztály helyzetén, de amit az, hogy minden embert egyenlővé lehetne tenni. Isten különbözőnek teremtette az embert, mely mindenkor ápolta, gyámoltotta a szegény embert. Az egyház talajából fejlődtek a kath. legényegyletek. Derék piarista szerzetes volt az, ki 50 év előtt a munkások iránt való krisztusi szeretetből indítva alapította Magyarországon az első menedéket a munkások számára a budapesti kath. legényegyletben. Legyetek hűségesek ehhez a zászlóhoz, mely szegényt nem hozott rátko sohasem, ti férfiak kik a krisztusi önfeláldozást látjátok az egyetlek vezetésében. Működjétek közre, ti nők is férjeteknél, gyermekeiteknél a tisztas ipart előmozdító kath. legényegyletek pártolására, mert nyugodtak lehetnek addig, míg férjete, gyermekeitek ez egyetlek áldásos működését tanusítják magukon. Isten áldása legyen e keresztény szervezeteken, hogy általuk boldoguljon úgy az egyes iparos ember, mint jó magyar hazánk.

A Szent István bazilikából a városligeti iparcarnokba vonult a menet, hol az állam és Budapest székesfőváros képviselői jelenlétében nyitotta meg Várossy érsek, fővédnök a munkakiállítást megelőző díszgyűlést. Katholikus legényegyleteink működésére biztatók az állam és város képviselőinek nyilatkozatai. Sztéryni államtitkár a maga és a miniszter nevében ígerte a katolikus legényegyletnek legmeszebbmenő támogatását, de viszont kérte ezek támogatását is azon törekvéshez, melynek célja a

ábrándozás gyümölcsei; — hagyomány, mult, történelem — lomtárba való. Ők a jelennek élnek; nem a hazáért, hanem a hazából élnek; a jövővel, a nemzet jövőjével mit sem törődnek, sőt szeretnék azt az ő felforgató elveik szerint berendezni, hogy a zavarosban annál többet halászhasznának. Ilyenekből kerülnek ki a lelkiismeretlen hivatalnokok, akiknek a hivatal annyit ér, amennyit jövedelmez, — a gonosz bírák, kik az igazságot annak szolgáltatóják, aki többet fizet, — a zsoldos katonák, akik nem a haza védelméért, hanem szoldért szolgálnak és sebeit pénzért árulják. Ha ez az önzés és kapzsiság még jobban megmetyeljezi a nép egyes rétegeit, nem használják kor az országnak, bármily mesés anyagi haladása sem. Ipar, kereskedelem, közlekedés és tudomány és művészet az ilyeneknél nem a nemzeti termelésnek egy-egy ága, nem a nemzeti művelődésnek egy-egy fontos tényezője, hanem egyszerűen üzlet, nyereségeszköz. Képesek megingatni akár az egész nemzet hiteltét is, csak hogy ők haszonhoz jussanak.

Ahol mindenki önmagának cél, ahol mindenkiné saját szíve az oltár, melyen áldozatát bemutatja, ott nem virulhat a közjó, ott hiába várunk áldozatkészséget a hazáért. Nemcsak a háború, hanem a béke is éppen úgy áldozatot követel tőlünk a hazáért; köteleességeket, sokszor nehéz köteleességeket ró mindenkire, melyeket csak úgy teljesíthetünk híven, ha követjük a hazaszeretetenben s a hazáért való áldozatkészségben Szent Istvánnak magasztos példáját.

(Vége köv.)

kisiparnak talpra állítása. Nem különben nyilatkozott Budapest székesfőváros képviselője is, ki megköszönte a kath. legényegyletnek, hogy a fővárosnak és az országnak már oly sok derék iparost neveltek.

A kiállítás nem nagyarányu, de szép munkák gyűjteménye, melyek közül a legjobbakat Kossuth kereskedelmi miniszter 13 ezüst, az országos iparművészeti egyesület pedig bronz éremmel fog kitüntetni.

Nagy szorgalomra vall a fővárosi dalárdák versenyében, mely vasárnap délután folyt le a Szent Margit szigeten a 13 számból álló darabok precíz betunulása és előadása. Igen sikertel dolog volt végre a tűzijáték, mely a vasárnapi programot bezárta.

Hétfőn (20-án.) Szent István napján már reggel 6 óra előtt gyülekeztek újra a küldöttségek s részt vettek a budavári Zsigmond kápolnától a Mátyás templomig tartott szent Istvánnapi körmeneten. A Halászbástyától övezett remekművű Szent István szobor alatt dr. Nemes Antal tartott nagyszabásu egyházi beszédet. Az ünnepi szentmisét pedig Kohl Medárd c. püspök végezte Wekerle Sándor, Jekelfalussy és Cseh Ervin miniszterek jelenlétében.

A körmenet után az egyesüli kiküldötteknek az együttes lefénképezése a kedvezőtlen idő miatt elmaradt, hanem ehelyett egyrészt a központi egyesület helyiségeibe vonult, másik rész pedig a budavári királyi lak s az országháza megtekintésére indult. Az ünnep délutánja tetszés szerinti szórakozásokra maradt.

UJDONSÁGOK.

Szent István napja Bécsben.

Szent István király szelleme elkiséri a magyarokat, bár merre vesse is őket a sors. Ahol több magyar van, a szent király emlékünnepén összehozza őket a közös vér s együtt lelkesülnek az első magyar király emlékezetén.

A bécsi magyarok Szent István ünnepe különösen fontos reánk nézve. Ott, a császárvárosban erősíti a fajmagyarság összetartását, másrészt pedig dokumentálja a magyarság gazdaszkodását nagyjaink iránt.

Az idén közölről érintett bennünket a bécsi Szent István ünnep; örömmel zarándolt oda lélekből Nagyvárad keresztény közönsége s köztük legnagyobb volt annak a kis gárdának ünnepe, mely e lap zászlaja alatt acéltollal küzd a keresztény igazságokért. Nagy volt a mi örömünk, hiszen ketten is közel hozták lelkünkhez ezt az ünnepélyt. A szent misét Bécsben Palotay László prelátnak, káptalanunknak érdemekben megöszült kiváló tagja tartotta, a szent beszédet pedig lapunk felelős szerkesztője, dr. Vucskics Gyula esperes-plebános mondotta.

Az a benső viszony, mely bennünket vezérünkhöz, dr. Vucskics Gyulához fűz, magától értetődővé teszi, hogy az őt ért kitüntetés nekünk is öröm, beszédjének fényes sikere nekünk is büszkeségünk. Igaz szívvel, a csatában állé bajtárs meleg szeretetével örvendünk sikerén, abban a tudatban, hogy velünk érez a mi közönségünk is.

Es abban a tudatban is, hogy felelős szerkesztőnk ismert szerénységével e sorok íróját haragosan fogja felelősségre vonni. Mindegy. A szívünkön volt, ki kellett mondanunk, le kellett írunk.

Az idei Szent István-napra az előző évekénél is nagyobb lelkesedéssel siettek a bécsi magyarok a kapucinusok templomába. A bécsi magyar előkelőségek mind megjelentek. Ott

voltak: gróf Zichy Aladár és Pitreich Henrik miniszterek, Papp Béla volt miniszter, Vértessy, Révy, Thallóczy min. tanácsosok, Balázs, a magyar testőrség h. parancsnoka és még számosan.

Különösen kellemes benyomást tett Pitreich közös miniszter megjelenése; ez volt az első eset, hogy a közös hadügyminiszter Szent István király ünnepén megjeient. Impozáns volt a párdúc-kacagányos magyar nemes testőrök felvonulása. Egyáltalán a bécsi magyarság kitett magáért. A Neumarkton kocsi kocsit ért s mise kezdetére a templom zsufolásig megtelt. Megnyitól a bécsi magyar dalárda énekelte el a »Jöjj el Szentlélek« kezdetű éneket, mire dr. Vucskics Gyula esperes-plebános lépett a szószékre s nagyhatásu, a lélek igaz érzéseire szóló szent beszédet mondott. A beszéd izzó hazafisága, mély vallásossága, korszerű találó vonatkozásai mély hatást tettek a közönségre. A beszédet lapunk tárcarovatában egész terjedelmében közöljük. Az ünnepi szent misét Palotay László prelátnak mondotta fényes segédlettel, végezetül pedig a bécsi magyar dalárda a magyar nemzeti himnusz énekelte el.

A szép ünnep alkalmával a kapucinusok rendháza, mely e hazafias ünnepet 65 idők óta rendez, diszebédet adott, melyen a misén jelen volt előkelőségek is részt vettek. Lelkes felköszöntőkben ünnepelték úgy Palotay László praelátust, mint dr. Vucskics Gyulát.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek* hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Személyi hír.** Dr. Gerb Sándor orvos pár heti tartózkodásra Karlsbalba utazott.

* **Gr. Vay Péter Németországban.** A németországi 55-ik katolikus nagygyűlést most tartják óriási részvétel mellett Essenben. Ez alkalmából gr. Vay Péter pápai protototáriés, aki a nagyvárad kat. kör matinéjain tartott érdekes, tudományos előadásaival Nagyváradon is széles körben tiszteletet és elismerést szerzett, szintén Essenben idözik és Szent István napján az ottani Krupp-téle óriási ágyugyártelepen szent misét tartott, amelyen a többek között az ott dolgozó magyar munkások is résztvettek. A népszerű és fáradhatatlan főpapot lelkesen üdvözlötték ott élő honfitársai.

* **Kinevezés.** Glatz Antal főispán tegnap Bakó Sándort a sárréti járás főszolgabírója mellé rendszeresített napidijas irnokká nevezte ki.

* **Szent István napja.** A második honalapító szent király: Szent István ünnepe kegyelettel ülte meg Nagyvárad város keresztény közönsége. A katolikus templomok zsufolásig megteltek hívekkel s buzgón áldoztak imáikkal a nagy király emlékének. A 1. sz. székesegyházban Fetser Antal felszentelt püspök tartotta az ünnepélyes szentmisét s Halász Gyula papnöveldei lelkiigazgató remek egyházi szentbeszédet tartott, amelyben szónoki lendülettel méltatta a szent király életét, működését. Az ünnepélyes istentiszteleten Glatz Antal főispán vezetésével a megye és város tisztikara részben diszmagyarban, továbbá a többi polgári hivatalok főnökei, a katonai tisztikar nagy

számban voltak jelen. — A szent László-templom szintén zsufolásig megtelt hívekkel. 9 órakor *Kupár* Rezső (Gedeon) belényesi gimnáziumi tanár, gör. kath. áldozár tartotta az egyházi szent beszédet, mely valóságos szónoki remek volt. A történelmi vonatkozásokkal telt, remek hasonlatokban és felekölt eszmékben gazdag beszéd az igazság meggyőző erejével hatott. A beszéd minden része a mély vallásosságot és a tündöklő hazafias érzést tükrözte vissza. A *felelősségérzet* volt beszédének alapeszméje, amelyet Szent István életével, cselekedeteivel állított például a hívők elé. Rámutatott, hogy a kereszténység, a katolikus vallás két gyöngyöt ismer: a bűnbánat könnyét és a becsületes munka verejtékét. Szólt a munka becséről, a tisztességes munka megérdemelt elismeréséről; majd rátért a forradalmi szellem terjedésének romboló következményeire s amely tudás bölcsességével és higgadságával fejtegette ezt a szomorú napi kérdést. A majdnem egy óráig tartó szent beszédet költői szárnyalású, felekölt lélekből fakadt fohászszal végezte, megemlékezvén abban az egyházzal, hazánkról, királyunkról, az ország összes lakosairól. A szónoki erővel, pompás nyelvezettel tartott szent beszéd mély benyomást tett a hívekre. A predikáció után az ünnepélyes szentmisét dr. *Némethy* Gyula theol. tanár tartotta segédlettel.

* **Nincs alap.** Nap mint nap után építeti az iskolákat a görögkeleti egyház. A legtöbb iskola közadakozás útján épül fel, azonban a legtöbb esetben nem tudnak összetenni annyi pénzt, hogy a tervezett iskolát felépíthesse. Így legújabbán a belényes-szentmártoni görög keleti egyház épített iskolát, mely már félig készen is van. Az alap kimerült a községnek szintén nincs pénze, így az iskola tovább építése abban maradna. Most az ottani községi képviselőtestület határozatot hozott, hogy a község tulajdonát képező 1100 korona államkötvényt eladja és azt fogja az iskola felépítésére fordítani. E határozatot most kéri jóváhagyni a belényesi főszolgabíró alispántól.

* **Csaplár Benedek meghalt.** A múlt heti gyalázatos orvtámadás áldozata, Csaplár Benedek, vasárnap délután három órakor meghalt. A halál oka csonttörés és szívszélhűdés okozója Jung József, az elvetemült támadó, aki az agg szerzetest hétfőn este fejbe verte. Csaplár Benedek sérüléseit orvosai mindjárt halálának tartották. Vasárnap délelőtt állapota válságosra fordult és kezdetét vett a haláltusa. Még volt annyi ereje, hogy a halotti szentségeket kérje, de néhány óra múlva teljesen elvesztette eszméletét. Délután három órakor már nem élt. Az elhunyt nagyérdemű tagja volt szerzetének, s becsületes munkása a magyar irodalomnak és nevelésügynek. Duna-szerdahelyen, 1821. január 3-án született s már tizenöt éves korában a piarista rendbe lépett. Miközben a noviciátust és a teológiát végezte, alsóbb osztályokban tanított és elsajátította a főbb európai nyelveket. 1846-ban felszentelték s azóta több helyen működött. Szegeden tizenégy évig 1853—1867-ig volt s itt nemcsak az iskolában, hanem társadalmi téren is fejtett ki tevékenységet. Magalapította az ottani legényegyletet és árvaházat, mozgalmat indított a Dugonits-szobor emelése iránt, összegyűjtötte a népeleti hagyományokat s behatóan foglalkozott a szegdi népnevelés ügyével. 1867-ben a tatabányai gimnázium igazgatója lett, 1870-ben pedig a pesti zárda rendelték előjárói, a rend történeti adatainak buvárlása végett. Az akadémia 1886-ban tagjai sorába álasztotta,

igazgatóválasztmányi tagja lett a történelmi társulatnak és tagja a Szent István-társulat irodalmi osztályának. Cikkeket nagy számban irt a különféle fővárosi és vidéki folyóiratokba a történelem, irodalomtörténet, nevelésügy és társadalom köréből. Ezek a cikkek nagy részt röpiratok alakjában is megjelentek. Elete fő műve: Révay Miklós élete és munkái, mely az Abafi-féle — már megszűnt — Figyelőben jelent meg. A Figyelő megszűntével abba marant a mű befejezése, mely Csaplár irodalmi hagyatékában, kéziratban fellelhető.

Csaplár Benedek holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították, ahol felboncolták, hogy megállapítsák a halál okát és hogy mennyiben járult halálához a minapi merénylet. A temetés ma délután lesz a Kerepesi-úti temető halottas házából.

* **A kereskedő kamarai tagok választása.** Az augusztus hó 12-én megejtett kamarai beltárgy választásánál a kereskedő beltárgy választása nemcsak élénken, de nagyon zavarosan is folyt le. Délután 5 órától éjféltől 1 óráig óriási zajban történt a szavazatok összeszámolása, amelybe több hiba csuszott be. Ez okból vasárnap délután a bizottság *Elméry* Ferenc főkapitány-helyettes elnöksége alatt újból összeszámolta a szavazatokat. Ennek az eredménye az, hogy kitünt, miszerint a 16-ik kereskedő beltárgy nem *Löwenstein* Zsigmond, hanem *Ullmann* Izidor lett megválasztva. Az új összeszámolás szerint az egész választás eredménye következő: megválasztottak *rendes* beltárgytagoknak: *Schvarcz* Antal 359 szavazattal, *Ullmann* Sándor 330, dr. *Hoványi* Géza 329, *Huzella* Gyula 327, *Reismann* Mór 321, *Weintraub* Mór 314, *Aufricht* Mór 306, *Diósi* Lajos 276, *Kohn* Dávid 260, *Kiss* Károly 257, *Breider* Armin 255, *Brüder* Jenő 246, *Berkes* Bertalan 236, *Salamon* Benedek 236, *Tolnai* Miksa 224, ifj. *Ullmann* Izidor 202 szavazattal. Póttárgy lettek: *Reich* Sándor 331, *Lövinger* József 314, *Feldmann* Izidor 303, *Sonnenfeld* Adolf 254, *Laszky* Armin 253, *Mihelfi* Pál 240, *Löwenstein* Zsigmond 236 és *Weisz* J. Miksa 130 szavazattal. Mint halljuk, a kiskereskedők közül többen kifogásolják a választás lefolyását s felebbezést adnak be az ellen. Hir szerint az iparosok között is mozgalom indult meg az iránt, hogy felebbezéssel támadják meg az iparos beltárgy választását, mert állítólag olyanokat is megválasztottak beltárgytagoknak, akiknek nincsen iparigazolványuk.

* **Meghiúsult jó szándék.** *Rimler* Károly polgármester nyári üdülése alatt *Kreutzen*ben megismerkedett a világhírű *Franck* Henrik fiaival pótkávégyáros cég főnökével s szóba hozta, hogy a cég állítson fel Nagyváradon is egy pótkávégyárat. Tegnap azután érdekes levél érkezett a polgármesterhez, amelyben a *Franck*-cég értesíti a polgármestert, hogy ez idő szerint nincs kilátás oly nagy fokozódására a pótkávé keresletnek Magyarországon, hogy a kassai és a zágrábi gyár még hosszú ideig el ne láthatná, s ilyen körülmények között további gyártelep alapításra nem is gondolhatnak. Érdekes a levélnek az a része, amelylyel a kevés pótkávé fogyasztást indokolja a cég: »Cikkünkben a fogyasztás korlátozott és Magyarországon aránylag kicsiny, mivel a parasztság jó borhoz, szalonárhoz, de sajnosan az embert megrontó pálinkához, melyet élvez, hozzászokott és a tejes kávétól idegenkedik. A fogyasztást nem lehet forszirozni, vagy erőszakolni és ha a versenyzés a mi gyárterményünkben Magyarországon még tovább növekszik, akkor abból öngyilkos árküzdelem lesz, amint az más árucikknél is történik.« — Így nem sikerült a polgármester bizgó fára-

dozása s nem lesz Nagyváradon pótkávégyár.

* **Róm. kath. iskola Berettyó-Ujfaluban.** Istennek hála, a körülmények úgy alakultak, hogy a Sárrét népes központjában, Berettyó-Ujfaluban már e tanév elején megnyitható a róm. kath. elemi iskola. A kántortanítói állásra most van meghirdetve a pályázat szeptember 1. határidővel. A 700 korona készpénzzel javadalmazott és szép új lakással ellátott állomásra szeptember hó 6-án lesz a választás kántorpróbával egybekötve, ami személyes megjelenést kíván a pályázóktól. Szept. hónapban, amint az iskola megfelelően fel lesz szerelve, meglesznek az első beiratások s amint lehetséges lesz, megkezdődik a rendes tanítás. Egyházmegyénknek ez új iskola vajha minél szélesebb körben vetné meg a keresztény erkölcsi neveléssel jövőre a megfelelően keresztény magán és társadalmi élet alapját!

* **Krieghammer meghalt.** *Ischlből* táviratozzák, hogy lovag *Krieghammer* Ede lovassági tábornok, volt közös hadügyminiszter tegnap délelőtt meghalt. A tábornok tudvalevőleg vadászaton megsérült és agg szervezete nem bírta kiheverni az egyébként könnyebb természetű sérüléseket. *Krieghammer* 1832 június 4-én született s a bécsújhegyi katonai akadémia elvégzése után 1849-ben már részt vett a szabadságharcunk ellen vívott hadjáratban. 1893-ban lett hadügyminiszter. Nekünk magyaroknak nincs okunk ellenszenvvel gondolni emlékére. Tipikus osztrák katona volt, minden nagyobb erények és hibák nélkül. Aféle szürke ember volt, aki a magyar ügyekben is főként a békés megegyezést szerette. A felesége magyar nő volt és e révén sógorságban volt *Krammermajer* Károlyval Budapest néhai polgármesterével.

* **Fejetlenség az állatvásárban.** Egy héttel ezelőtt a nagyváradai rendőrség hivatalosan meghirdette, hogy Szent István napjára eső heti vásár elmarad, de a szűkszávu hirdetemény olyan szerencsétlenül volt megfogalmazva, hogy a község nem tudta tájékozni magát arra nézve, vajjon az elmaradt vásár másnap, kedden meg lesz-e tartva s mi lesz különösen az állatvásárral. Mert jólehet, hogy a tulajdonképeni hetivásár kedden volna, de ez ma már egészen kiment a szokásból, különösen az állatvásároknál. Még nagyobb kellemetlenséget okozott, hogy későn hirdették a vásár elmaradását, ahelyett, hogy hetekkel ezelőtt közzé tették s arról a községeket értesítették volna. De talán még a vásárra kirendelt személyzet sem lett kellőleg értesítve. Így azután hétfőn, dacára, hogy a vásár el lett halasztva, a személyzet kint volt az állatvásárban, de község nem volt. Tegnap, kedden pedig megjelentek a vevők és eladók, de hivatalos személyzet nem volt a vásártéren. Így azután az adásvétel a vásártéren folyt úgy-ahogy, amiből pedig legalább ezer korona kára volt a városnak. Ilyen fejetlenség nem csak anyagilag okozhatóan kárt a városnak, de árt nagyon a nagyváradai állatvásár hírnevének is.

* **A horvátok tulipánja.** Zágrábi kezdesre a mi tulipán akciónkhoz hasonló mozgalom indult meg Horvát-Szlavonországban. — Arról van szó, hogy a horvátok és szlovének email hársfa leveleket viseljenek ezentúl nemzeti együvértartozásuk jelképezésére. Az akció előkelő helyről indult meg és népszerűsítése is ügyes kezekben van. A legtöbb horvát városban hársfalevél bizottság is alakult.

* **Eljegyzés.** *Rác* Miklós a marosujvári agrár takarékpénztár ügyvezető igazgatója hétfőn tartotta eljegyzését *Máthé* Kálmán egykori vizsgálóbíró kedves és szép lányával *Matildal*. — dr. *Spitzer* Márton fogorvos eljegyezte dr. *Mihelyfy* Lajos kedves és szép leányát *Rózsikát*.

* Csendőrség contra főszolgabíró.

A tenkei bérkocsisok panaszt tettek az ottani főszolgabírónál, hogy az állomásnál gyermekek szoktak lenni, kik érkező közönség podgyásait beszállítják a községe és így az ő keresetüket tetemesen csökkentik. A főszolgabíró erre rendeletet küldött a csendőrpáncsnoksághoz, hogy a vonatok indulásához egy-egy járőr vonuljon ki, melynek kötelessége lenne a községi rendőrnek segíteni a közrend fenntartásában. A csendőrök e felszólítást a nagyszalontai szakaszpáncsnoksághoz küldte, mivel a főszolgabíró felszólítása nem törvényes. A szakaszpáncsnokság tegnap az alispánhoz terjesztette be az ügyet felülbírálat végett. Az állomásnál a közrend felett való őrködés a csendőrség véleménye szerint az állomási előjárók kötelessége, melyre a csendőrség nem kötelezhető.

* Öngyilkos urinó.

Hétfőn délután fél háromkor egy ismeretlen telefonon értesítette a mentőket, hogy az Ezredévi-emplétkéren egy uriasan öltözött fiatal nő vatószínűleg mérget ivott, mert iszonyuan eltorzult arccal önkívületlen állapotban ott hever a földön egy pad előtt. A mentők e telefoni értesítés után rögtön kivonultak s mikor az öngyilkosra rátaláltak, már alig lélegzett. Gyorsan beszállították a kórházba, ahol az ügyeletes orvos rögtön kezelés alá vette. A nála levő iratokból megállapították, hogy az öngyilkost Apatóczy Idának hívják és budapesti illetőségű. Budapestről a napokban Debrecenbe utazott, ahol a bátyja adóügyi tanácsos, Debrecenből tegnap a reggeli vonattal Nagyváradra jött s itt az Ezredévi-emplétkéren megmérgezte magát. Az orvosi kezelés alatt az öngyilkos némileg magához jött, és elárta, hogy Apatóczy Idának hívják, Budapest Fráter-u. 46 sz. II. emelet 30 ajtó alatt lakik édes anyjánál Bott Lajosnéval. Huszonhárom évesnek mondja magát, Debrecenből ahol rokonai vannak jött Nagyváradra. Nagyon rossz anyagi viszonyok között él és ezért követte el tettét. Sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

* Magyar bakák Boszniában.

A törvényen kívül való állapot áldozatait a póttartalékosokat, tudvalevőleg már július közepén hazabocsátották Magyarországon. Nem úgy Boszniában, hol a fölemelt létszámot percig sem lehetett nélkülözni. Ott csak most szabadultak haza a két hónapig bent tartott póttartalékosok. Érdekes, hogy több mint négy ezer magyar fiu került Boszniába, míg Ausztria csak kétezeröt száz ujoncot ad Boszniának.

* Hitbizományos napszamos.

Bár mily szokatlanul hangzik is a fölnek, mégis való tény az, amit e sorok kezdő mondata tart. Ha nem a hivatalos irás szigorú igazsága állítaná ezt, magunk sem hinnénk el. Azonban tagadhatatlan valóság vas logikája előtt: kénytelennek vagyunk, meggyőződöttlen meghajolni. Mily sajtáságos iróniája a sorsnak, hogy a mai szociális eszmékkel telt világban, egy napszamos, egy szegény, bizonyára szociálista marad, hitbizományos legyen. Mindezeknél nagyobb szatira a végzettől, hogy e hitbizomány eddig csak névleges volt, ezután pedig még olyan sem lesz. Ugyanis a herceg Ditrichsteinnek csak Ausztriában van egy hitbizomány, amelynek eddig részese volt; családai összeköttes lévén Nagy Sándor tótteleki napszamos. Hogy ez a részesség hozott e valamit vagy sem Nagy Sándor portájára? Nem volt alkalmunk meg tudni. Valószínűleg nem, mivel bizony ő, csak olyan kétkézi munkás, mint a többi napszamos emberek. Így: nem érte szomorúság azért, a miért a herceg Ditrichsteinok, a klagenfurti kerületi bíróság útján a hitbizományból kizárták, mert a már nem katolikus, hanem református vallással bír.

* **A halélettani állomás panasz.** Az utóbbi időben igen sokszor megesett, hogy a

törvényhatósági közegek több vízrendőri kihágásnál egy nagy napra tüzték ki a tárgyalást, melynek megtartása lehetetlenség volt, mivel egy tárgyalás rendszeren igénybe vett egy napot és így a többi kitűzött tárgyalások megtartását el kellett halasztani. Az ilő elhalasztás nagy munkaszaporulatot okozott. Most e munkaszaporulat elkerülése végett a halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás átíratot intézett az alispánhoz, hogy az alá rendelt közeget utasítsa, miszerint a kitűzendő tárgyalásoknál mindig az állomás előzetes véleményét hallgassák meg. Ezt azért kéri az alispántól, mivel ez ideig nagyon sok hatósági közegek még csak tudomása sem volt az állomás létezéséről.

* **Elhunyt hivatalnok.** A törvényszék egyik derék hivatalnokát hantolták el tegnap. Szacsay Dezső törvényszéki irodatisztet, aki kifogástalan szorgalmas munkájával ugy hivatalfőnökeinek, mint kollegáinak köztiszteletét nyerte meg, vasárnap délbe elhunyt. Halálával családjának gyászt okozott. Az elhunyt hivatalnokot tegnap délelőtt temették el a templomtéri 7 számú gyászos háztól. Temetésén jelen volt a nagykiterjedésű rokonsága és számos ismerőse. Sajnálatos bár, de nem jegyezhetjük fel, hogy hivatalnoki kartársai, kikkel oly sok évet töltött el, szintén ott voltak a temetésen. A tisztelet, melyet egy kartárs temetésre megkíván, talán egy félóra felfüggeszthette volna a szigorú hivatalos órát.

* **Véres verekedés.** Köröstarjából jelentő tudósítónk, hogy ott vasárnap véres verekedés folyt le. Csányi János és Rózsa János a korcsmában idóáltak mikor hétfő reggel felé valami miatt összevesztek. Az erős szócsatározás nem tartott sokáig, előkerültek a botok és kiméltlenül kezdtek egymást verni. A verekedőket nem tudták megfékezni. Csányi erősebb lévén Rózsát a szószoros értelmében leverte, mire elutott. A megérkezett csendőrség már halva találta Rózsát. Az esetről azonnal jelentést tettek a királyi ügyészségnek, mely a vizsgálat megindítását rendelte. Tegnap ki is szállott Debreceni vizsgálóbíró dr Cserő és dr Grósz törvényszéki orvosokkal és a hullát felbontották. Csányi ellen a vizsgálatot megindították.

* **Ártézi kut Tamásdán.** Vasárnapi számunkban megemlékeztünk arról az ártézi kútról, melyet Tamásdán furnak. A ottani képviselőtestület kérelmet intézett a földmívelésügyi miniszterhez, hogy a kútfurattól költségeihez némi segélylyel járuljon hozzá a miniszter. E kérelemre most válaszolt a miniszter. Válaszában elutasította a kérelmezőket. Az elutasításra az adott okot, hogy ily kiadásokra költségvetési hitel nincs.

* **Tolvaj cseléd.** Pollák Henrik Teleki-utca 16. szám alatt lakó szobafestő feleségétől arany órája és lánc ellopása után megszökött Fábian Sára nevű cselédje. Kézrekerítése iránt a nyomozást megindította a rendőrség.

* **Verekedő oláhok.** Asztalos Ernő nagyipiaci fehérmű árushoz beállított tegnap reggel 9 órakor 3 részeg oláh, Barna Joca, Mikleá Pável és Ursz Péter s mivel nem akartak semmit vásárolni, Asztalos őket kiutasította sátrából. Erre a három oláh neki esett Asztalosnak s agyba föbe verték. Az előhívott Bittó Gergely rendőr az oláhokat bekísérte a rendőrségre, ahol Asztalos panaszára az eljárást megindították ellenük.

* **Enyveskező inas.** Darabant György Kiscepe-utca 34. szám alatti lakó férfitiszabótól Sebestyén László nevű tanulója tegnap este 20 koronát ellopott s megszökött. Kézrekerítése iránt a nyomozás megindított.

x **Olvasóink** figyelmébe ajánljuk *Wallerstein Fülöp Fiai* nagyáruházának lapunk mai számában közölt hirdetését.

x **Az Amerikai Áruház** Nagyvárad és vidéke előkelő közönségének találkozási helye, hol kellemes szolid kiszolgálás van, óriási nagy a raktár minden cikkben. Az árak pedig igazán meglepő olcsók.

x Antalfiyné szeptember 1-én tarja szün-dei colonjának a próba bálját — mely alkalomra szebbnél-szebb szóló táncokat tanított be apró tanítványaiknak Lesz Magyar-Palotás, Angol, Tiroli, Tréfás-Polka, Matróz, Fátyoltánc stb. Mind megfelelő jelmezben fogják az apróságok előadni. Szeptember hó 2-án az új kolonját kezdi mire a beiratást már meg kezdték, jelentkezhetni a Sas dísztermében d. e. 10 órától 12-ig és d. u. Körös-utca 29 szám alatti lakásán.

Dénes Béla

china-ezüst gyári rak-tára Nagyvárad, Bémer-tér.

Iparművészeti ujdonságok, bronz és china-ezüst dísz tárgyak, használati cikkek. Evőeszközök a legújabb ezüstözéssel. Vendéglő, kávéház és szállodai berendezések. Cirus ezüst-fém tisztító.

TÁVIRATOK.

A királygyilkosok erkölce.

Budapest, aug. 21. (Saját tud. táv.) Szerbiában fehéborodással irnak a lapok Mengel Antal »Uj erkölcsstan« című könyvről, mely elítélőleg nyilatkozott a szerb királygyilkosságról. Egy főiskolai tanár jelentést tett Belgrádban a könyvről, mire azt elkobozták.

Az orosz forrongás.

Pétervár, aug. 21. A tengerészisztek körében nagy a lehangoltság, mert alig remélhető, hogy a rendet és fegyelmet a matrózok között helyreállíthatják. Csak Kronstadban harminchét tiszt mondott le, állítólag a haditörvényszékek kegyetlensége miatt, az igazi ok azonban az, hogy a legénységet fegyelmezni magukat képtelennek érzik.

A valparaisói földrengés.

London, augusztus 21. New-Yorkból érkezett hírek szerint Valparaisó városa most egészen elhagyott, csak romok láthatók feltűtűt füst kavarog. A lakosság a dombokon tanyázik, az utcákon csak dolgozó katonák láthatók. 150 ezer ember hajléktalan. A kár 1 és fél milliárd franc. Óriási drágaság van. Azonkívül az éjszakák hidegek, mert Cilleyben most tél van. Hivatalosan még mindig csak 500-ra teszik embervesztésüket, ugyanezt írja a Times is, de a déli Dailing Maila és az express privát táviratai 5000 halotról beszélnek.

London, aug. 21. Valparaiso pusztulása borzasztóbb még a sanfranciskóinál is. A földrengés következtében a fogház összeomlott és romjai 140 foglyot temetett el. Amit a földrengés megkímélt, azt elpusztította a kitörő tűz. Temérdek falu esett az egész környéken áldozatul. A vízvezeték csövei megrepedtek és a vizár elöntötte a romjaiba heverő várost. A halottak száma 1500. A kár 5 millió font sterling.

Páris, aug. 21. A valparaisói prefektus jelentése szerint a város valóságos rom. Egyetlen jó ház nincs. Az élelem egy óra elegendő. Eddig csak 200 halottat sikerült eltemetni, mert a hatóságnak elegendő munkása nincs. A városban ostromállapot van. A rablókat ha elfogták, kiméltlenül föbe lövik. A lakosság különben kezdi visszanyerni bátorságát.

A görögellenes mozgalom.

Konstantinápoly, aug. 21. Itteni körökben azt hiszik, hogy a görögellenes mozgalom

szítőja Anglia. Erre az a bizonyítékuk, hogy az angol konzulok a görögellenes népgyűlések üdvözlését mindig megköszönik. A philippoponi nagygyűlés kívánja, hogy Bulgária szakítsa meg a diplomáciai Görögországgal és üzenjen háborút Görögországnak. Ha a bulgár kormány nem teljesítene e kívánságot, a bizottság legközelebb egy északbulgáriai városban tart nagygyűlést és állást foglal a kormány ellen.

IRODALOM.

A Magyar Szemle (szerkeszti Szemere György) XVIII. évfolyamának 33. száma izléses külsővel s a következő tartalmas és figyelemre méltó közleményekkel jelent meg:

Hetes, Hajnali párbeszéd — Kulcsár Gyula, Müncheni megfigyelések — Marsyas, intermezzo: Az erdő meghal, Pán segíts! Pán dalol, Az erdő szerelmes, Forró éjszaka, Szerelem — Szemere György, Toni, az ezred számára — Charles Dickens, Versek — Cholnoky László, Lindbordst kertje — Regény: Handel-Mazzetti, Jesse és Mária — Comon D'or, Budapest rejtelmek, vagyis ki tette ezt, óh! — Marcus, A hétről — Irodalom: O. V., A félszerzők — A szerkesztő üzenetei — Hirdetések.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII., Esterházy-utca 15.

EGYESÜLETEK.

A vasutasok kerületi gyűlése. A magyar szent korona országai vasutas szövetsége nagyváradi kerülete Nagyváradon, a pályaudvar oktatótermében 1906. évi szeptember hó 2-án, vasárnap délelőtt fél 10 órakor tartja kerületi gyűlését, melynek tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: dr. Bodor Károly. 2. Titkári jelentés. Tartja: Géher Pál. 3. Pénztári jelentés. Tanay Béla. 4. Választások megejtése. 5. Indítványok. A gyűlés után táncvigalom lesz a Szent László-fürdőben.

MULATSÁG.

Keresztény kereskedők mulatsága.

Zajos volt vasárnap este a Püspök-fürdő: a keresztény kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak egyesülete tartotta meg fényesen sikerült nyári mulatságát. A Püspök-fürdő nagy népszerűsége mellett is ritkán lát együtt olyan nagy számú vig közönséget, mint aminő ott vasárnap egybegyűlt. Kétségtelen tanubizonyossága ez annak a fokozódó térfoglalásnak, melyet a keresztény szociális eszmék Nagyváradon eddig is elértek.

A mulatságot pompásan sikerült hangverseny vezette be, amelyre a gyógyterem zsúfolásig megtelt közönséggel. Első pont *Simon Ferenc és Szőke Andor* négykezes cimbalomjátéka volt, amely precizitásával nagy hatást gyakorolt.

Alkalmi csevegést dr. Kráger Aladár tartott, sokszor meg-megszakítva élénk derűtlenség és zajos tetszés nyilvánításától. A közvetlen mély hatású előadást sokáig tapsolták és éljenezték.

Nagy sikere volt *Szilágyi Béla* hegedűn előadott gyönyörű magyar dalainak is, melyeket *Resch Mihály* kísért zongorán igen ügyesen, diszkrétül.

Enekszámokkal *Tóth Juliska* lépett fel, a kit a cimbalmon *Simon Ferenc* kísért. *Tóth Juliska* erős, csengő szopránja, *Simon* ügyes kísérete mellett igen szépen érvényesült s a figyelmes rendezőség díszes csokra mellett nagy tetszést is vívott ki.

Megkapó, drámai erejű szavalónak bizonyult *Csika Béla*, a ki a Rákóczi Rodostón cz. melodramát adta elő nagy hatással. Cimbalmon

Simon Ferenc, zongorán pedig *ilj. Dániel Lajos* játszottak a szavalathoz pompásan simuló művészi kísérettel.

Majd a két kis művésztestvér, *Dániel Lajos* és *László* lépett fel. *Hubay Jenő* Mazurkáját adták elő, és pedig *Dániel Lajos* hegedűn, *Dániel László* pedig zongorán. A két kis művész precíz játéka viharos tetszést aratott.

Műsoron kívül *Simon Ferenc* játszott cimbalmon művészileg néhány kuruc dalt, majd pedig *Dániel Lajos* zongora kísérete mellett gyujtó hatással adta elő a Rákócy-indulót.

A hangverseny egyike volt a legsikerültebbeknek, amelyeket műkedvelők rendeztek.

Hangverseny után tánc következett, mely pazar jó kedvvel, fáradhatlan tüzzel folyt hajnalig. Közben éjféltájt szünet alatt pompásan sikerült tűzijátékban gyönyörködött a közönség. Hajnalban is csak azért lett vége a fényesen sikerült mulatságnak, mert kérés nélkül megindult a különvonat. Az ellenben kétségtelen, hogy a jelen volt hölgyek még sokszor fogják folytatni a mulatságot — álmaikban, ami az ügyes, agilis rendezőségnek a legszebb elismerés lesz.

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. —

Irta: Fergus Hume.

— Angolból. —

Mindenekelőtt három dolgot kell kideríteni. Először; kicsoda a halott? Másodsor: miért gyilkolták meg? Harmadsor: ki gyilkolta meg? ... Ha az első kiderítettem, a második kettő már könnyebben fog menni; mert ha ismerjük valakinek az életét, nem nehéz rájönni, hogy kinek érdeke, hogy eltegye láb alól. A gyilkosnak roppant nagy oka lehetett a gyilkosságra, s ezt az okot kell kiderítenem. Talán szerelem? ... Nem; az életben nem mennek ennyire a szerelmek, legfőképpen csak a színpadon meg a regényekben ölnék szerelemből ... Talán rablást? Az se; mert az áldozat zsebéből nem hiányzott a pénz ...

Talán boszu? Még ez a legvalószínűbb, mert a boszu néha sokkal jobban elragadja az embereket, mint ők maguk is szeretnék ... A gyilkos nem használt erőszakot, mert az áldozat ruháin nyoma sincs ennek, ugyszólván észre se vette a boldogtalan, hogy mit mivel vele a gyilkos. Mindamellett még egyszer megvizsgálom a ruháit, hátha rávezetnek valami nyomra.

Mr Gorby tehát, miután megreggelizett, gyorsan bement hivatalába és előhozatta a meggyilkolt ruháit. Aztán egyenként megvizsgálta minden darabot. A kabátban nem talált semmit, kivéve, hogy nagyon jó szabása volt; boszusan dörmögve tette le hát és fölvetve a mellényt.

Ezen már volt valami, ami nagyon érdekelte: egy belső zseb, a mellény baloldalán.

— Hát ez mi? — tündött mr Gorby, megvakarván a fejét. — mellényem még soha se láttam ilyen belső zsebet ... És — folytatta egyre izgatottabban — ezt nem is a szabó csinálta, hanem ő maga, és pedig meglehetősen esetlenül. Ha rászánta magát arra, hogy zsebet varrjon a mellényére belül, bizonyára azért tette, hogy erről a zsebről rajta kívül senki se tudjon semmit. És az, amit beléje rejtett, minden esetre nagyon fontos és értékes holmi lehetett, ha még estély-öltözékben se akart megválni tőle ... Ah, itt szakadást látok a titkos zseb felső részén: — hirtelen és erőszakkal rántottak ki valamit belőle. Most már kezdem látni a dolgot. A meggyilkoltnak volt valamije, amit a másik el akart venni tőle, amiről tudta, hogy a megboldogult mindig magánál hordja. Azon az éjszakán meglátta hogy ittas, beült vele a kocsi s el akarta tőle, venni ezt a valamit. A megboldogult ellenszegült, mire a

másik megöli zsebében hordott klorofommal s félvén, hogy a kocsi megáll, hirtelen, erőszakosan rántja ki a halott zsebéből, amit akart s e közben eltépi a mellényt. Ez eléggé világos, s a kérdés most csak az; Mi volt ez a valami ... Ékszer-tartó? Nem; ilyen terjedelmes tárgy nem lehetett, mert akkora megboldogult nem viselte volna a mellénye belső zsebében. Valami lapos dolognak kellett lennie, ami könnyen megférhetett a zsebben, — iratok, értékes okmányok, a melyekre a gyilkosnak szüksége volt.

— Ez mind nagyon szép, — folytata mr Gorby, s ledobván a mellényt, fölkel. — A második kérdést tehát hamarabb kitaláltam, mint az első. Az első kérdés az, hogy kicsoda a meggyilkolt? Egészen bizonyos, hogy idegen Melbourneban, mert máskülönben már fölismerete volna valaki eddig, tekintve, hogy azért a száz font jutalmat is megkaphatta volna, ha ez a fölismerés nyomra vezet. Most az a kérdés, hogy vannak-e itt rokonai? Aligha; mert ha lennének, eddig már bizonyára kerestették volna. Annyi azonban bizonyos, hogy kell lennie háziasszónak, mert a szabad ég alatt semmi esetre se lakhatott. Hogy fogadóban nem lakott, világos abból, hogy egyetlen egy fogadós se jelentkezett, hogy valamelyik szálló vendége eltűnt, amit pedig, olvasván a gyilkosságról, bizonyára megtett volna mindenik. Valószínű, hogy magánházaiban lakott, s háziasszónya nem olvas ujságot. Most azonban már eltelt egy egész hét az eltűnése óta, s bizonyos, hogy a háziasszónya is aggódik és keresi; mivel azonban a lakója idegen, akinek talán se barátait, se ismerőseit nem ismeri a háziasszónya, valószínű, hogy ujsághirdetésben keresi eltűnt lakóját. Nézzük meg tehát a lapokat.

Mr Gorby elvett egy csomó ujságot a hétről és hozzálátott a böngészéshez az apróhirdetések közt.

— Pénteken reggel, hajnalban gyilkolták meg, — így okoskodott a detektív; — tehát nagyobb feltűnés nélkül távol maradhatott hazulról hétfőig. Hétfőn azonban már nyugtalanodni kezdett a háziasszónya s kedden közzétehetette az első hirdetést. Nézzük tehát a szerdai lapokat.

De a szerdai lapokban nem volt semmi, ugyszintén a csütörtökiekben sem, ellenben a pénteki számban, tehát éppen egy héttel a gyilkosság után, a következő apróhirdetést olvasta a detektív:

»Ha mr Whyte Oliver nem jön meg a hét vége előtt a Possum-villába, a Grey-utcában, St.-Kildában, ismét kiadom a lakását, — Rubina Hableton.»

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

Szilvát

pálinkafőzéshez, bármely mennyiségben vesz az Érmelléki részv.-társaság Nagypiac-tér 10.

1789.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Sz. G. (Éleed). Szives tudósításért fogadjuk köszönetünket. Igazán ritkán van olyan kedves tudósítónk. A hangversenyéről holnapi számunkban rünk. Szombati vizionlátásig.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagy-Váradon.

Lebonyolít mindentféle bankügyletet u. m. váltókölcst nyújt, jelzálogkölcst ad ingatlanokra, betéteket elfogad: könyvre, folyószámlára, valamint folyószámla kölcst nyújt.

Konvertál kölcst elnyös kamatláb mellett, előleget nyújt érték-papírokra, kézi zálogokra stb.

Az intézet helyisége **Szaniszló-u. 61. sz.** alatt Uri és Szaniszló-u. sarkán Grósz Sándor házában van.

A hatóságilag engedélyezett végeladás!

A Fábry Testvérek

Fő-utcai Moskovits-féle palotában lévő üzlethelyiségében már csak rövid ideig tart.

Az összes áruk: Kalapok, cipők, ingek, zsebkendők, vásznak, sifonok, szallagok, barhetek, bélésárúk, csipkék, fiu- és leány cipők és csizmák, férfi, női és gyermek harisnyák, pamutok, himzések nagyban és kicsinyben minden elfogadható árban eladnak.

Üveg iroda, bolti álványok, gázberendezés, több gázlámpa, nikkelt kirakat állványok, áru dobozok

igen olcsón eladók.

Egy-két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

NAGYVÁRADI

középiskolai internátus,

Nagyváradon, a Tisza Kálmán téri Elek-féle házban, (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én,

gimnáziumi, reáliskolai és felső kereskedelmi tanulóknak részére

internátus fog megnyilni.

Egyenkénti tanítás nevelő-tanárok vezetése és felügyelete alatt. Szigorú korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Francia társalgás az intézet francia születésű tanár-nevelőjével. Zeneoktatás megbeszélés szerint.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

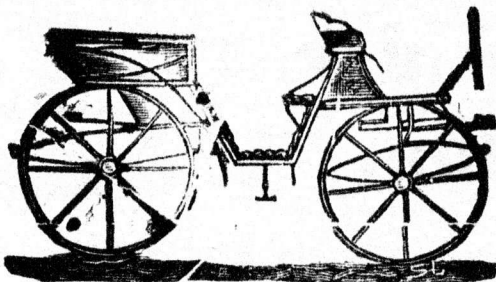
Bő tájékoztatót kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekezni lehet naponként 9-től 12-ig.

Nagyvárad, 1906. június 18.

DÉNES PÁL,

intézettulajdonos és igazgató.

1686. a.

Villanyerőre berendezett n.-várad
KOCSIGYÁR!

Hogy biharvármegye gazdaközönségének kocsis szükségletét kielégíthessük gyárunkat

villanyerőre

rendeztük be s így azon helyzetbe jutottunk, hogy képesek vagyunk a legnagyobb megrendeléseket a legrövidebb idő alatt teljesíteni.

Raktárunk megtekintését **uj kocsikból** a nagyközönség figyelmébe ajánljuk mindennap reggel 7-től d. u. 6-ig.

Nagyvásár alkalmával a **kocsikiállítás** Szilágyi Dezső-utcán rendezzük.

Állandó raktárt tartunk u. m. fedeles, fedeletlen, üveges landauer, landonet, Esterházi, bordás, paszket, kucsir, női hajtó charaban és sandlaufer kocsikból.

Bármilyen fék 12 óra alatt szerelgetik.

Mint a **gumi kerekek** helybeli képviselője, azokat részletfizetésre szállítjuk és a tőlünk beszerzett **gumikerekek javítását** díjmentesen eszközöljük.

Elvállalunk ezenkívül mindenféle javításokat u. m. kovács, kerékgyártó, szatler, fényező munkát a leggyorsabban elkészítve.

Mindenféle kocsikellékek u. m. lámpa, szivacs, szarvasbőr, nicklirozott rudvasalás gyári árban kaphatók.

Régi kocsikat javítunk s egész újra is kicserélünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel

VADÁSZ TESTVÉREK,

kocsigyárosok, Szilágyi Dezső-utca. **Telefon sz. 445.**

Ugy vidéki, mint helybeli levélmegrendelésekre személyesen jelenünk meg. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. 1737

HÁASZ MANÓ kézmű-és divatáruháza NAGYVÁRAD Zöldfa-utca elején

Nem kapható sehol oly óriási nagy raktár mint nálam, különösen nagy mennyiség érkezett most, **grenadinok, pouplinok ruhára való vásznakból** és **himzett bástistokból**. Ugyisint **vászon** és **valansen csipkékben** és **betétekben** nagyon szép nagy raktár van.

Az árak pedig az ósmert igazán szolid olcsó árak.

HIRDETÉSEK

jutányos árban
felvétetnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Baross-utca 60—sz. házban egy modern uri lakás fürdőszobából s a hozzátartozó mellékhelyiségekkel **1906 november 1-től**, valamint ugyanott egy udvari magtár és aszfaltozott pince-helyiség minden órán kiadó.

Értekezhetni a Polgári takarékpénztár részvénytársaságnál **Kossuth Lajos-u. 4 sz.**

Nagyvárad i Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyvárad i Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa *egy évi önkéntes katonai szolgálatra* jogosít s melynek eddig végzett 583 növendéke elsőrendű kereskedelmi, gyári, bankári és pénztári cégeknek posta-, távírdai-, vasuti-, pénzügyi-, törvényhatósági- és egyéb közvivalatokban nyert kiváló alkalmazást. 1906 szeptember hó 1-én nyitja meg 19-ik évfolyamát.

Az intézetet 1905—906-ik tanévben, 136 tanuló látogatta, közöttük 70 vidéki. Vidéki tanulóknak jó családoknál való elhelyezése ügyben az iskola igazgatója, dr. Kováts S. János ur legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1906—907-ik iskolai évre *a beiratások folyó évi július és augusztus hónapokban vasárnap és ünnepnapok kivételével naponta d. e. 10—12 óráig*

Minden egyéb tudnivalóról »Tájékoztatónk« ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilváníttot kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskolaépületben. Deák Ferenc-utca 3. szám.) azonnal megküld.

Nagyvárad, 1906 június hóban.

Reismann Mór,

a fenntartó-testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,

iskolabizottsági elnök.

Vasöntőde Nagyváradon.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy

Tátray és Klier cég alatt

egy a mai kor vívmányaival felszerelt

VASÖNTÖDÉT nyitottunk.

melyben mindenféle vasöntések, gépalkatrészek gyorsan, jól és olcsón öntetnek. — Tisztelettel

Tátray Sándor és Klier Alajos Nagyvárad, Teleky-utca 35.

Vallerstein Fülöp Fiai Nagy-Várad Bémer-tér.

Két nagyobb áruraktár megvétele azon kellemes helyzetbe juttatott bennünket, hogy

intézetek és iskolákba jövő fiu és leánygyermeknek

szükséglendő mindennemű fehérneműket, harisnyákat, zsebkendőket, eddig még nem létezett **olcsó szabott árak** mellett szolgálhatunk. Ugyanezen alkalommal értesítjük n. b. vevőinket, hogy

visszamaradt nyári raktárunkat

saját bevásárlási árunkon alul, tehát gyári áron alul elárusítjuk.

Szőnyegek, függönyök, ágy és asztalterítőkből, felhalmozott izléses raktárunk mélyen leszállított árakon.

Asztalneműek és vásznakban a legjobb gyártmány.

Szövetek, diszek, csipkék minden elfogadható árban. — **Confectio** raktáram, különösen közhasználatra való darabok minden versenyt felülmulnak.

Olcsó, szabott, árak minden darabon jelezve és **ezenkívül** még készpénz-vásárlásnál

5 % árengedmény.

Postai rendeléseknél a megnevezett árúért a pénzt visszaadjuk.

Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Madracok és paplanok mérték szerint.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.